

DIRECTED BY EDITORIAL BOARD
Published weekly by "Our Voice"
Publishing Co., 1265 Queen St. W.,
Toronto, L.E. 6-2133. — Printed by
J. J. & P. Printing Co., Toronto.
Subscription: Canada \$ 4.00, all
other countries: \$ 5.00

NAŠE HLASY

INDEPENDENT CZECHOSLOVAK WEEKLY

PROHLÁŠENÍ
AMERICKÝCH SOKOLŮ
K 28. ŘÍJNU 1918

Saturday, October 24, 1964.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT,
OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN EACH

No. 40 (1387) Vol. X.

Dr. Ladislav Radimský

NA ČEM NYNÍ ZÁLEŽÍ?

Postavit nový dům je obtížnější, než zbořit starý. Když Římská říše na Západě a její Pax Romana vzaly za své, trvalo na čtyři sta let, než se Karlu Velikému podařilo vytvořit jakouž náhradu. Otáčí katolickou církev jako strážkyni veškeré morálky bylo snadnější, než položit základy k mravnosti jiné. I Rakousko se rozbořilo nebo se rozložilo na své vady, aniž se dosud podařilo organizovat národy Střední Evropy tak, aby nebyly kořisti Německa nebo Ruska. Diktátoři, pravi i levi, se zdají naporazitelnými. Přece však lze je odstranit snadněji, než vybudovat demokracii, silné politicky i mravně.

Toto vše jsou skutečnosti dobře známé. Jaké závěry však z nich si pro nás máme vyvodit?

Stavět nový dům není možno, není-li nejdříve vyčištěno stavení místo, to je dokud starý a špinavý dům není zbořen. Znamená to, že jediným politickým úkolem domova i exilu je porážka komunismu? Domnívám se, že takové myšlení, byť sebe lépe míněné, je politickým i jinakým primitivismem.

Proč? Poněvadž není dobře možno bourat dům, nenáme-li plán na nový, nevíme-li, z čeho nový dům postavít, nezačali-li jsme ještě ani svázet potřebný materiál. Komunismus doma se podobá starému a špinavému domu, který musí být zbourán. Je filosofickým, hospodářským i politickým anachronismem. Nepatří do věku antikoloniálního, do éry, v níž se Evropa, k níž patříme, svobodně spojuje v nový politický, hospodářský a zejména kulturní celek. Komunismus v Československu — a kolik lidí mi to tento rok potvrdilo! — prohrál svou věc i u dělníků a rolníků, u inteligence a hlavně u mládeže. Všichni jsou proti němu v opozici. Ale každá opozice je politicky bezmocná, nemá-li svůj program, nemá-li, co by nabídla za program vládní. Komunismus se nemůže porazit jen protikomunismem, nýbrž jen novou státností. Neporazí se jen záporem, nýbrž jen kladnou prací. Starý dům tak špinavý, se rozpadne rychleji, když se konečně nový dům začne pomalu rysovat, nejdříve v myslích a pak na staveništi.

Jak ale začít, když je každá organizace nemožná?

Zdá se, že s bouráním domu se již začalo. Tak zvaná destalinizace je fušerské flikování oprav domu, který je na spadnutí. Sem tam se něco vymění, sňalý trám a propadlá podlaha, sem tam k tomuto fušerství přispěje i svobodným svět svým obilím, svými dolary a svým úvěrem, ale bourání domu pokračuje, i když jen pomalu. I věda a umění k tomuto procesu konečně přispívají, pravem i některé nové romány a hry. V Československu vycházející a dávající se výslovně nazývají "bulldozery", čističmi stavebního místa. Bourání však lze urychlit jen kladnou prací na projektu nového.

První vlastovky se našetřít také již objevují. Vidím je v proměnách, které nelze mocensky zvrtnout jako proměny jen politické, hospodářské nebo kulturní, vidím je v novém zájmu českého a slovenského člověka — doma i v exilu — o nové pochopení smyslu života člověka na této zemi, o hledání jeho skutečného poslání ve vývoji všeho tvorstva, krátce o novou filosofickou náplň života, zájmu sevěřeného, do staré svěrací kazajky marxismu-leninismu. Probuzeň zájem o Kafku v Československu není nic náhodného: přes všechno, co marxistická konference o Kafkovi napovídala, Kafka je a zůstane náboženským spisovatelem. Nejlepší český spisovatel Skvorecký ve svém *Sedmíramenném svícnu* a ve své *Legendě Emoke* už nehledá jako spisovatel tak zvané destalinizační éry, nýbrž počíná stavět základy. A v *Literárních novinách* z května tohoto roku četl jsem se zadostiučiněním, že Vladimír Holan na otázku redaktora, co podle Holanova názoru dělá poezii poezii, odpověděl doslova toto: "Neváhal bych říci, že je to atmosféra metafysiky, v níž jediné žije myšlenka, živěná celým bytím člověka". Tyto a podobné vlastovky, i když ještě nečelají jaro, přece zvěstují jeho příchod. Kdysi i hlas volajícího na poušti byl slyšen daleko. A jsem přesvědčen, že bude daleko slyšet i resoluce úspěšného sjezdu Společnosti pro vědy a umění v Novém Yorku, která na nejdůležitější místo svého textu volá po pracném a pokorném hledání pevné míry věci lidských v absolutních hodnotách. Jinými slovy: nyní záleží na tom, abychom začali plánovat stavbu nového domu na skále a nikoliv na písku mravního relativismu, a nepodobali se znovu bláznům, jehož dům bez základů padl přívalem a větry.

NENÍ JEŠTĚ VŠECHNO ZTRACENO

Na okraj článku Jana Šterna.

Naše Hlasy citovaly v čísle z jeho strany. Ve své řeči tehdy v 9. října krátký oddíl článku komunisty Jana Šterna, nepochybně v pražských Literárních novinách. Šternova slova o odhalování zla a o potřebě odvahy mohou znít pro nás velmi sympaticky. Jeho nářek nad ztracenou odvahou a morální kapitulací se mi však přes to zdá něco jako krokodýlí slzy, neboť právě Jan Štern neměl svou hřívnou přispěl k dnešnímu stavu. Mám na mysli jeho činnost v období 1945-48, kdy se vyznamenal jako přední stalinistický falangista nejen v posluhářských pražských filosofické fakultě, ale i v jejím spolku posluchačů. Měla to tehdy doba zápasu o získání duší. Šternův dar sarkasmu slavil v očích jeho následovníků ne jeden triumf nad protivníky. Zvláště mám na mysli volně večer Spolku posluchačů filosofie, konaný ve studentské menze v Opletalově ulici. Jan Štern tu byl mluvčím komunistů a vybízel ještě váhající kolegy, aby bez obav přijali platformu

Komunistická čina navrhuje svolání mezinárodní konference, která by měla za úkol "zlomit monopol imperialistů ve vědě" a propaguje užší spolupráci mezi vědci ze zemí hospodářsky méně vyvinutých.

ODKAZ A POUČENÍ 28. ŘÍJNA 1918.

Václav Majer:

Gustav Habrman, jedez z hlav. ních válecn domácího revolučního odboje, s nímž se Masaryk sešel tajně již v březnu 1915 v Ženevě a s nímž zůstal v tajném spojení po celou dobu války, napsal v došlovu své knihy: "Mé vzpomínky z války" tato památná slova: "Československá revoluce se svými činy a výsledky vepsala nesmazatelným písmem v srdce všech svých nositelů, a bude jí s obdivem a vděkem vzpomínáno v dějinách osvobozenectvých hnutí a revolucí všech dob i v dálné budoucnosti."

Vzpomínáme-li dnes v době nové poroby našich národů, tohoto slavného duchovního, národního a politického odkazu historických událostí a boje za národní svobodu v době první světové, máme z nich především čerpat víru i pončení v našem současném boji o obnovení svobody a nezávislosti naší země.

Těch poučení je mnoho a máme i zde v exilu dosti dobrých pramenů z nichž můžeme čerpat. Jedním z těch pramenů je Masarykova kniha "Světová revoluce", do níž T. G. Masaryk uložil své zkušenosti a v níž popsal svá zásadní a postup, během jednotlivých fází světové války. Ihned na prvních stránkách píše:

"Byl jsem rozhodnut, a nadobro: opozice proti Rakousku musila se stát opravdovou, doopravdy, na život a na smrt, k tomu nutila světová situace. Šlo jen o jakou taktiku; doma revoluce branná, ba a radikální opozice, o tom jsem se brzy přesvědčil, nebyla možná; nějaký ten puš snad se dal zosnovat, ale k tomu bych se byl nepropůjčil."

A podle tohoto základního poznání a rozhodnutí Masaryk pak tak ke jednal. Organizoval se svými spolupracovníky v zahraničí i doma revoluční odboj politický, diplomatický i vojenský. Byla to práce ohrožská, přímo nadlidská! Byla třeba pracovat promyšleně, soustavně a cílevědomě, nedat se ničím odradit či znechtit. Bylo nutno projít ministerstvy země Dohody, redakcemi vládního tisku, politickými salony, psati množství článků, polemik, informací a memorandum a získat vlivné přátele, spolupracovníky a spojence v politických, diplomatických i vojenských kruzích a hlavně v masách širokých vrstev lidu. Tehdy se vědělo a češů a Slováků a o naši národní historii i tužbě ve světě velmi málo a muselo se začít od abecedy.

V tomto směru to bylo v době první světové války mnohem těžší než tomu bylo v druhém revolučním odboji a než je tomu dnes, kdy svobodný svět ví vel. mi dobře co pro nás a svobodu v Evropě a ve světě znamená svobodný, demokratický a nezávislý stát Československý a jaké nebezpečí pro Evropu a celý svět vzniká, je-li svoboda v této části Evropy násilně potlačena!

Z toho plyne, že úkol před kterým stál Masaryk so svými spolupracovníky v době první světové, zejména na jejím začátku, byl mezinárodní politický

mnohem těžší než tomu bylo, v druhém odboji a než je tomu dnes.

Také válka ukazovala z hlediska československé revoluce častá po nurot tvář. Válečné štěstí se často klonilo na stranu centrálních mocností. Nikdo nevěděl, jaký bude konec! Byly dohody, kdy se zdálo, že je vše ztraceno a v takových chvílích se i spolehliví stávají nejistými. Co tu bylo třeba morální síly a víry, že vše naší svobody na konci zvíťezí. Ale ani v takových chvílích Masaryk nikdy nezakolísal, ačkoliv trvalo velmi dlouho než politické cíle národní revoluce Čechů a Slováků byly, alespoň nepřímo, uznány. A když po bolševické kontrarevoluci v Rusku byl uzavřen mezi bolševickou vládou a Německem separátní mír a pronikaly zprávy o pokusech Rakouské vlády — (dnes bychom řekli koexistenčních pokusech) — o separátním míru, prohlásil Masaryk na poradě se svými spolupracovníky v Kyjevě: "Já jsem rozhodnut i v takovém případě zůstat v zahraničí, abych dále vedl boj proti Rakousku až do úplného osvobození národa."

Ale nejenom to, brzo po té odejel do Ameriky, aby právě zde na místě nejdůležitějším zápasu za svobodu Čechů a Slováků stupňoval. Ille jaké je to poučení i dnes pro nás pro všechny v zahraničí i doma v současně naší situaci. Co platilo tehdy, platilo i v druhém odboji a platí i nyní. Proti tomu může být namítno, že současná situace je zcela jiná. To je pravda pouze částečně.

Ani tehdy nebyla naším národem svoboda nikým darována. Náš lid si ji musel vybojovat a zaplatit životy a krví. Tak tomu bylo také v druhém odboji, kdy zahraniční vojáci a letci bojovníci téměř na všech frontách druhé světové války během slavného Slovenského národního povstání, v partyzánských bojích i na barikádách pražského povstání v květnu 1945, které osvobodilo Prahu, dříve než dojevy sovětské tanky. Také současný náš boj proti komunistické tyranii je plácen životy, žalářováním a nezměrným utrpením našeho lidu doma. A tak jako tehdy, boj za svobodu je veden současně doma i ve svobodném světě. A tak jako tehdy, jak to napsal Masaryk, je mezi exilem a domovem rozdílem jenom ve způsobu a možnostech boje. Domov má právo cítem přirozené sebezáchovy vyžádat i mlčet, ale exil také právo nemá.

My ve svobodném světě máme, podle mého soudu, vitat každé uvolnění, každý kousíček svobody a každý ústupek k němuž je komunistický režim pod tlakem domácí zespokojenosti a mezinárodní situace donucen, ale nemáme právo nic, nprasto nic, slevit z hlavního cíle, jímž je: obnovit plně svobody a nezávislosti Československé republiky. V tomto zápasu musíme, podle Masarykovy hesla, které i v té nejtěžší situaci fikal bratřím legionářům: "Vydržet až do vítězného konce!"

daleko lépe obsáhl problémy, jež studující mládež zvláště zaji. mají. Odvolávají se přitom na existenci studentských svazů v jiných zemích.

Takové názory, pochopitelně, vedoucí funkcionáři ČSM prudce odmítají. Vidí v tom stavovský separatismus a "nejasné" názory o úloze studentstva jako zvláštní kategorie. Není prý důvodů, proč by "budoucí technická a humanistická inteligence" měla vyrůstat v jiné organizaci než mladí dělníci a rolníci. K čemu

STUDENTI CHTEJÍ SAMOSTATNOST

"Mladá fronta" si stěžuje, že mezi vysokoškolskými se stalo častým zjevem diskutovat o Svazu mládeže. Studenti nejsou spokojeni s uniformitou činnosti a s přezíráním specifických zájmů studentů v ČSM.

Někteří ze studentů přicházejí s námitkami — vytvořit samostatný svaz studentstva, který by

Právě v této době, kdy na různých místech světa mnoho národů učí se užívat všech výhod nabyté svobody a samostatnosti, myslíme na vzdálenou zemi, vlast našich předků a mnohých z nás, ve které slovo SVOBODA představuje splnění nejvělejších tužeb pře-vážné části národa. Vzpomínáme na Československo. Vzpomínáme na 28. říjen roku 1918, kdy jiněto tět, krásné země bylo poprvé zakresleno na mapu Evropy, osvobozené od nadvlády světepých monarchií a národ československý postavil se do řady národů svobodného světa.

Vzpomínáme jeho osvoboditele — Presidenta T. G. Masaryka, jeho věrných spolupracovníků Dr. Eduarda Beneše a generála M. R. Štefánika a ne i z pohnutí vzpomínáme všech bojovníků, kteří v obraně svobody národa a humanitní demokracie obětovali své životy.

Po 44. vzpomínáme my, Američti Sokolové vzhledu slavného dne 28. října, svátku státní samostatnosti československého národa, který znovu již přelých lo let prochází těžkou zkouškou utrpení, které s sebou nese nesvoboda, duchovní i fyzické nevolnictví v jasně světového komunismu.

My, Američti Sokolové, přispěli jsme také svou hřívnou i obětmi krve, aby československý národ byl svobodný a věřme, že národ Masarykův dučká se nové svobody. Je to československá mládež — synové a dcery rodičů odchávaných v duchu sokolských ideí ve svobodném Československu, ve kterou skládáme své naděje. Věřme, že přijde doba, kdy československý národ postaví se opět do řady svobodných národů světa.

Americká Obec Sokolská vyzývá své členstvo k účasti na oslavách 28. října, které pro nás všechny — žijící ve svobodném světě — je svátkem československé samostatnosti a svobody.

AMERICKÁ OBEC SOKOLSKÁ

OTÁZKY VOJT. DOLEJŠÍHO

Životě srany č. 14 klade zajímavé otázky:

"Cožpak jsme po celé čtyři desítky let žili v omylu? Což všechno, co jako členové a funkcionáři strany jsme dělali v pevném přesvědčení, že plníme politiku strany, což to všechno byla chyba, řetěz chyb, soustava omylů, ba možná ještě něco horšího? Cožpak dlouhodobé členství a práce ve straně znamená pro dnešní dobu neúnosné osobní zatížení? Měli snad pravdu ti, kteří šli po celé léta proti nám, tehdejší praviceví vůdci — soc. dem. strany, nebo můžeme Hradu s Masarykem a hradi E Udeologem Peroutkou? Máma P.A. dopustit, aby strana byla obžalována a s ní všichni BĚHLENové a funkcionáři?"

NEKVALITNÍ VÝROBKYN NA DENNÍM PORÁDKU

Skupina pražských novinářů si vyrazila do Pulharska, k černo. mořskému pobřeží na oslavu pátého výročí Mezinárodního domu novinářů. K takové oslavě nemohla přijet s prázdnými rukama, proto přivezla dal Svazu novinářů — dva gumové čluny první kvality. Byla z toho velká sláva, všichni o překot vychvalovali československé výrobky. Trvala však jen několik minut, neboť brzo po nafouknutí gumový člun splaskl. Na místě, kde nesl hrdý nápis, "I. jako-ť" zela velká díra...

Nový doklad, že komunisté přišli k výrobě kvalitního zboží, jak o tom horlivě píší pražské noviny. Jestliže při takové příležitosti pustí technická kontrola do ciziny zmetek, co pouští na domácí trh pro obyčejné československé občany? Js, drobít síly, když jde o společný zájem? — pta se Miloslav Jelenek v "Mladé frontě" 19. května 1964.

WARRENOVA KOMISIA

Dokladnost, s kterou Warrenova komisia vyšetřovala atentát na prezidenta Kennedyho, nemá azda obdoby v dejinách. Amerických alebo svetových.

Ani vyšetřovanie vojensko-politickej situácie, ktorá umožnila Japonsku útok na Pearl Harbor v roku 1941, si nevyžiadalo toľko času a námahy, toľko svedkov a taký štáb. Pritom americkou politickou v Pearl Harbor, ktorá zatiahla Spojené štáty do druhej svetovej vojny, sa svojho času zaoberali až dve vyšetrujúce komisie na najvyššej úrovni: jedna vojenská, druhá parlamentná.

Prezident Johnson a americký Kongres sa postarali o to, aby komisia bola naprosto nezávislá a sverenná, aby nebola hatená obvyklými súdnymi procedurami alebo predom určeným termínom, do ktorého mala vyšetřovanie skončiť.

V americkom systéme niet možnosti súdneho prelčenia po smrti inkriminovaného. Preto komisia nemohla postupovať ani ako vyšetrujúci alebo porotný súd, ani ako prokurátor. Ale komisia mala nielen právo predvolať akýchkoľvek svedkov, ale aj právo poskytnúť im imunitu v prípade, že by sa svedectvom sami inkriminovali.

Ani jediný z viac ako poltisíc svedkov o takúto imunitu nežiada. Pritom tiež hociktorý svedok mohol žiadať o verejný výsluch. Túto výsadu použil iba jediný zo svedkov, a to pri dvoch príležitostiach.

Komisia vypočula dovedna 552 svedkov. Každý z nich si mohol vyžiadať križový výsluch, za prítomnosti svojho právneho poradcu. Vyšetřovanie bolo neverejné, ale teraz všetky výpovede bez zbytku budú zverejnené v úplnosti, dovedna asi v dvadsiatich sväzkoch o celkovom rozsahu asi desať tisíc strán. Originály všetkých zápisov a výpovedí budú trvalo uložené v Národnom archíve vo Washingtonu, a ich ďalšie použitie sa bude riadiť normálnymi predpismi a pravidlami archívu a príslušnými ustanoveniami federálneho zákona.

Okrem výpovedí komisia mala prístup k všetkým patríčným fašickej v ministerstvách a bezpečnostných úradoch, všetane všetkých interviewov, ktoré v súvislosti s atentátom previedli agenti FBI a tajnej služby pri Bielom dome. Takých interviewov bolo dovedna 26.550.

Vo viac ako poltisíc svedkov bola manželka zosnulého prezidenta, texaský guvernér a všetci členovia prezidentovej suity. Výpovedala manželka Oswaldová, a to trikrát. Štyri dni vo februári, potom znova v júni a opäť v septembri. Výpovedala matka Oswaldová. Výpovedal aj minister zahraničia Rusk, minister financií Dillon, riaditeľ FBI a ústrednej spravodajskej služby. Výpovedali diplomati a členovia bezpečnostných sborov, ekári, novinári a tiež aj rozliční samozvaní kritici vyšetřovania, ako je diskreditovaný politikár a rádobý tribun Mark Lane.

Složené komisie, prestíž a bezúhonnosť jej členov boli také, aby uspokojili politickú verejnosť a všetkých washingtonských zákonodarcov. Obe komory Kongresu spočiatku uvažovali, či by vzhľadom na všetky divoké povesti a sprisahania, domácom či zahraničným, nemali uviesť do chonériu, ktorej pravomoc je v jednom ohľade ešte širšia ako pravomoc súdov. V komisi boli prirvenci alebo činitelia oboch politických strán. Predseda komisie najvyšší sudca Warren, bol kedysi republikánskym guvernérom Kalifornie. Republikánskymi hodnotármi je a senátor Cooper, bývalý americký veľvyslanec v Indii, a poslanec Ford.

Z demokratických zákonodarcov slúžil v komisii všeobecne vážený senátor Russell, predseda branného výboru senátu a poslanec Boggs, oba čelní politikovia amerického júlu. Zo súkromného života prezident Johnson si vybral právnikov a bývalých administrátorov: Al-

lena Dullesa, niekdajšieho šefa americkej spravodajskej služby, a napokon bývalého vysokého amerického komisára v Nemecku McCloya.

Tito mužovia osobne preskúmali tisíce a tisíce strán materiálu, a teraz predložili celému svetu k posúdeniu nielen svoj jedinomyselný nález, ale ja procedúry, ktorými dospeli k svojim záverom, dôležitým pre dejiny Ameriky a celého sveta.

MĚSTO TORONTO

OBEČNÍ VOLBY

V PONDĚLÍ 7. PROSINCE 1964

JE VAŠE JMÉNO

V SEZNAMU VOLIČŮ

Prohlédněte si pozorně listinu voličů ve Vašem obvodu, jakož i residenční listinu voličů, jak jsou vyvěšeny nebo telefonujte kanceláři městského tajemníka — 366-8451 (kdykoliv mezi 9. hod. ráno a 9. hod. večer, vyjma soboty).

V případě, že Vaše jméno na listině voličů není, a jste-li oprávněn volit, telefonujte kanceláři městského tajemníka — 366-8451 (kdykoliv mezi 9. hod. ráno a 9. hod. večer, vyjma soboty). Odvolání bude podáno Vaším jménem.

Listiny voličů jsou nahlédnutí na těchto místech:

Radnice: úřad městského tajemníka, místnost č. 212 od 3.30 hod. ráno do 4.30 hod. večer, vyjma soboty.

Obecné a střední školy, veřejné knihovny, poštovní nebo požární stanice (vždy během školních nebo úředních hodin).

Přípisy týkající se omylů, opomenutí a oprav musí být adresovány na tuto adresu: City Clerk, Room 212, City Hall, před úterým, 27. října, mají být vzaty v úvahu.

Chečete-li volit, musíte být na voličské listině.

Tyto jsou dvojího druhu —

Listina voličů (1), "Voters 'List", obsahuje jména jednotlivců, kteří jsou majiteli domu nebo nájemníky, příp. manžele nebo manželky majitelů domů nebo nájemníků, nebo

Residenční listiny voličů (2), "Resident Voters 'List", obsahují jména osob, které žily v Torontě bez přerušení od 1. ledna 1963.

Všichni voliči musí mít nejméně 21 let a musí mít britské občanství (všichni kanadští občané jsou britskými občany).

V případě, že jste se letos přestěhoval INFORMUJTE SE, zda jste na volebním seznamu

POSLENI PŘÍLEŽITOST K ODVOLÁNÍ VYPRŠÍ 27. ŘÍJNA

C. E. Norris, městský tajemník.

VÝZVA

Napsal jsem před časem, že dělat dobré divadlo není jenom zábava, do které se přijde podle toho, jak se komu zachce. Je to tvrdá práce a spolupráce, kterou netvoří jenom jeden nebo dva lidé, ale celá řada spolupracovníků se podílí na úspěchu nebo neúspěchu představení. Každý se musí podrobit kázni a zájmům celku a každý nese zodpovědnost. Záleží nesmírně mnoho na každém jednotlivci. Od herce a ředitele jevíš, t. j. po našem inspicienta, až po stejné důležitého osvětlovače. Všichni jsou důležití. Nikdo není méně důležitý. Proto také dnes se jméno každého spolupracovníka tiskne na programy.

V poslední době se projívil zájem o naše představení. Česká i anglická. Projevil se zájem o propagaci našich her a našeho umění. Jsou navrhovány a proponovány zájezdy, kterými se bude nejenom podporovat naše společnost myšlenka, ale které dají možnost i jednotlivcům věnovat trochu svého soukromého času zájmu veřejnosti, jakož i třeba osolnému uplatnění.

Checeme dělat větší věci. Nejen mezi našimi krajany, ale i mezi anglickými mluvčími spolupobčany. Je naše povinnost snažit se prezentovat krajauskou i československou kulturu v zahraničí. Bez této umělecké, kulturní a osvětlové-propagační práce, nebude nás nikdo znát v dnešním i budoucím světě.

Proto voláme ke spolupráci všechny schopné krajany a lidi dobré vůle. Voláme herce, herečky, recitátory, zpěváky, hudebníky, sólisty i sboristy. Pro te-

BATAWA HLÁSI

Jaro Janečka dosáhl s vyznamenáním titulu "Master of Science" na Universitě v Ottawě - blahopřejeme mu k jeho úspěchu a budeme se zájmem sledovat jeho další vědeckou práci.

Sestra J. Vytopilová se vrátila z cesty do Evropy. V její nepřítomnosti jsme si uvědomili skutečný rozsah její neúnavné práce pro dobro Batawy ve všech odvětvích našeho společenského života a srdečně ji vítáme zpět.

Bratr J. Novák odchází do výslužby po 38mi letech zasloužilé práce ve službách firmy Bata. Přejeme Bratru Novákovi vše nejlepšího do dalších let.

Vítáme na Batavě Sestru H. Bauerovou a Bratra A. Bauera z Indonésie u příležitosti jejich tříměsíční návštěvy a dovolené v Kanadě.

ČESKOSLOVENSKÉ NÁR. SDRUŽENÍ, ODBOČKA BATAWA, Ontario

chnickou přípravu a produkci voláme technické spolupracovníky od ředitele scény, rekvizitáře, osvětlovače až po organizátory.

Společným úsilím může me překonat všechny překážky. Zajeeme prosíme aby napsali krátce na adresu: Production Studio, 30 Charles Street E., Box 151, Toronto 5, Ontario. Napište svoje jméno, adresu, telefon a obor, ve kterém byste měli zájem spolupracovat. Spojíme se s Vámi a to ostatní již vybavíme. Děkuje se za pochopení.

Vás

Jindra Zoder.

NENÍ NAD JASNOST

Známy hostonský list The Christian Science Monitor uveřejnil poutavý článek o proměnách, kterým podléhá terminologie a frazeologie základních komunistických pojmů. Zvláštní dopisovatel listu William R. Ryan upozorňuje nejdříve na to, že od zrodu komunistického hnutí oplynulo právě celé jedno století. Za tuto dobu se základní pojmosloví marxistické a později leninské nauky až k nepoznání změnilo, neboť je třeba přizpůsobovat i nejpodstatnější theoretické termíny politickým potřebám denní politiky a tak zvané generální linie.

Pro Marxe a Engelse měly pojmy ještě jasně vyhraněný smysl. Ale po Marxovi přišel Lenin, který prohlásil, že komunismus je moc Sovětů plus elektrifikace. Sověty dnes mají moc i elektrifikaci, ale Chruščov prohlašuje, že skutečný komunismus přijde až za několik generací. Sovětský ministerský předseda tvrdí, že buduje socialismus, což je prý moc Sovětů, plus elektrifikace plus Sputniky. Ale leninismus prý není zcela totéž jako marxismus, a italský komunistický předák Pajetta nedávno jasně prohlásil, že "marxismus se liší od leninismu a marxismus Marxe je něco jiného než leninismus Leninův". Chruščov naproti tomu věří v "tvůrčí marxismus", což prakticky znamená, že kdykoli se mu marxismus nehodí do kramu, sovětský ministerský předseda jej odhazuje. Další podivný zmatek se zrodil kolem slova "dogmatismus".

Činští komunisté kladou rovníko mezi dogmatismem a tak zvaný chruščovismus. Ale také Sovětský svaz označuje pekingské vedení za dogmatické. A pro Moskvu je v této souvislosti uzká projitost mezi pojmem dogmatismus a rozbičím.

Prapodivný osud stihl také slovo "solidarita". Pekingská vláda tvrdí, že "isolovaná solidarita" je solidarita, kterou chce Peking prosazovat, nikoli však se Sovětským svazem, ale výlučně s tak zvaným národně-osvobozovací hnutím v rozvojových zemích. Podobně jasně definuje komunistický tábor pojem "národní egoismus" nebo s ohlédnutím také "egotismus". Jde-li o početný národ, jak na příklad o Číny, znamená "národní egotismus" totéž jako velmocenský šovinismus. Ale v souvislosti s malým národem se obvykle hovoří jen o národním egotismu.

Neohyčejně různorodá je také frazeologie kolem slova člověk. Už roku 1957 zdůraznil Mao-Ce Tung, že slovo "národ" a člověk má v různých dobách a na různých místech jiný smysl. Imperialisté a jejich příslušníci prý

nejdou národ. Jen ti, kteří nim bojují, prý zaslouží být nazýváni národem. Názu "člověk" prý zasluluje jen ten, kdo je členem komunistické strany a pro stranu pracuje. Ale podle Mao-Ce-Tuna je ovšem možné, že dojde mezi komunisty k názorovým rozdílnám. Ale Chruščov tvrdí, že v Sovětském svazu nemohou existovat protiklady protože je to beztržní společnost všeho lidu. To tedy znamená, že všichni zaslouží označení člověk, a výimkou chuligánů, úplatkářů a kulantů.

Ale snad největší zmatek vládne v komunistických řadách o pojmu a obsahu slova mír.

V očích dobrého komunisty, nemůže být na světě mír, dokud nebudou zničeni všichni imperialisté. Jakékoli nezbytné kompromisy s imperialisty nesmí "poškodit základní zájmy lidu". Lid to jsou ovšem jen komunisté, a tudíž mír se rovná komunismu. A tím se dostáváme k otázce mírové koexistence.

Jediné mírumilovné režimy jsou ovšem komunistické. Moskva prohlašuje, že mírová koexistence je nejvýznamnější formou boje proti imperialismu. Mírová koexistence však vskutku znamená: "nechte nás dělat, co chceme a válka nebude". O nikoli odpovídají čínští komunisté. Chruščov se paktuje s imperialisty, jako ta příklad za krise nad Kubou.

Sovětský ministerský předseda se bál utkání s Amerikou a zpronevěřil se proto základním zájmům všech mírumilovných lidí. Dodávky raket Kubě byly podle Pekingu dobrodružnou politikou, ale ústup z Kubě byl "kapitulátskou koexistencí". Jindy znamená mírová koexistence politiku proti válce, ale sovětský měsíčník Komunist zdůraznil, že je rozdíl mezi válkou a osvobozovací válkou která se nepříteli záadé mírové koexistence.

List Christian Science Monitor končí článek o komunistické terminologii tímto citátem z pekingského časopisu Rudá Hvězda: "Všichni komunisté musí usilovat o to, aby zvýšili schopnost rozlišovat mezi marx-leninismem a revisionismem. Jde o to, aby pochopili rozdíly mezi marx-leninismem a dogmatismem, který pod pláštikem marx-leninismu je vlastně dogmatismem, a aby se současně naučili dělat rozdíl mezi sektářstvím a proletářským internacionalismem. neboť ti, kteří o sobě říkají, že jsou internacionalisté, jsou vlastně velmocenský šoviniisté, kteří nechtějí přiznat, že jsou sektáři". Potud čínský citát.

K tomu je třeba jen poznamenat, že vše to je nad slunce jasně nad výsost srozumitelné.

MĚSTO TORONTO — VEŘEJNÁ VYHLÁSKA

ZMĚNA NA STANDARTNÍ ČAS V NEDELI DNE 25. ŘÍJNA 1964.

Podle usnesení městského výboru byli všichni občané vyzváni, aby v době od 26. dubna do 25. října 1964 zachovávali letní čas. Nyní se občanstvo vyzývá, aby posunulo všechny hodinky a bylo o jednu hodinu napřed.

VE 2. HOD. RÁNO, V NEDELI DNE 25. ŘÍJNA 1964.

C. E. Norris
City Clerk

ÚROVEŇ ČS. MALÍŘSTVÍ A GRAFIKY

Čs. výtvarník, který přijel na Západ se vyslovuje skepticky o dnešní úrovni čs. malířství, které v důsledku izolace od světového vývoje je příliš závislé na cizích vlivech. Tento paradox je j a n zdánlivý: nedostatečná informovanost o vývoji na Západě vede k příliš častému nezábrannému imitování cizích vzorů.

Na výstavách v Praze pronikají čím dál víc abstraktní obrazy, které jsou však často na indexu v krajských městech, kde místní dozorce nad kulturou se víc bojí politických chyb. Na mnoha výstavách nejsou k dostání katalogy, protože cenzura je zabavuje.

Každé dva roky obesílá Česko slovensko biennale v Benátkách pro něž se zpravidla malují "cizlní" "exportní" obrazy, které se prodávají soukromým zájemcům. ovšem málokdo má dost peněz na originál a proto jen hromadí malířů může žít z malování obrazů. Většinou si vydělávají ilustracemi pro knihy a časopisy.

Objeňavky z tak zvaného socialistického sektoru zpravidla kuje Výtvarná služba, řízená Svazu výtvarníků. Jež ovšem hází zakázky především komunistům a obvykle zejména lidem členů poroty.

Velmi špatně jsou na tom také výtvarníci, kteří dostávají malý důchod a i na lékařskou péči a na léky si musí přispívat. Další nemoc je pro postižené hospodářskou pohromou. —

"MNOHÍ STATOČNÍ LUTUJÚ ŽE NEBOLI V GARDE!"

Slávnostné číslo Kultúrneho života k výročiu SNP prinieslo obľahly článok, v ktorom početní veliteľia slovenskej armády, ktorí sa neskoršie zaslúžili o SNP, opisujú svoj trpký úděl v rokoch dogmatizmu. Jeden hovorí:

"R. 1956 som dostal na recenziu knihu, vydanú spoločne Ministerstvom národnej obrany a SPB. V tejto knižke, prosím pekne, bola povstalecká armáda označovaná za titovských alibistov.

Recenziu, ktorá odmietala podobné cystifikácie, som odovzdal pred rokovaním tejto komisií. Túto moju recenziu pplk. Skultéty vo svojom referáte použil, na čo ho ostatní upozornili, keďže bol zamestnancom Ministerstva národnej obrany, aby sa miernil, lebo by to mohlo s ním zle dopadnúť. Neskoršie v mojom rozsudku, v časti, kde som bol obviňovaný z velezrady, bola táto recenzia použitá ako dôkaz, lebo som ňou vraj usiloval o rehabilitáciu povstaleckej armády."

Druhý trpký prehlasuje:

"A potom sa stalo, že som bol úplne zo všetkého vylúčený. Hoci som predtým zastával dosť vysokú funkciu, nikto na nikde nevoľal, dávali sa na mňa ako na alibistu."

Tretí poznamenáva:

"Bol som v roku 1950 zavretý, sedel som päť rokov... Že bolo znevažované Slovenské národné povstanie, o tom mám rukolapný dôkaz, keď som bol súdený. Mój advokát sa snažil o miernejší rozsudok, keďže mi prokurátor navrhol trest smrti. Aby uviedol nejaké poľahčujúce okolnosti, povedal, že som bol za účasť v SNP už raz odsúdený na trest smrti. Vtedy istý podporučík, vojenský člen senátu, povedal: 'Vy vojaci, dôstojníci v SNP, ste všetci zradcovia SNP, kariéristi, veď aj sám Viest a Golian boli zradcovia, ktorí opustili armádu.' To už bolo aj pre mňa veľa. Tak som, hoci som bol pred súdom, v rozčúlení naňho zval a povedal som mu, že generál Viest a Golian urobili jednu chybu, lebo položili životy za tých, ktorí vtedy sedeli v pivniciach. Zaujímavé je, že sám prokurátor, ktorý mi navrhoval trest smrti, povedal: 'Pán plukovník, ste chlap. Myslel som si, ten chlap mi bude škodiť, ale mne to už bolo jedno, obeste ma, mne už na tom nezáleží.'"

Redakcia KZ uzatvára:

"Znevážili nielen účasť armády. Aj partizánskych veliteľov, partizánov. Pred pár rokmi, dávnejšie, mnohí statoční ľudia so smutným úsmevom hovorili, že lutujú, že neboli v garde. Lebo to bola v určitom období ozajsná legitimácia na odpustky. To naozaj hovorí za všetko, čo to boli za časy, ktoré, dúfajme, sú už za nami." — PEC

VÝNOSNÉ ULOŽENÍ
PENĚŽNÍCH ÚSPOR
DOMY obytné a obchodní
TOVÁRNÍ OBJEKTY pronajaté

S. REDINA
Real Estate

723 DOVERCOURT RD., TORONTO 4.
LE 4-7898

Kolik doopravdy?

Čs. propaganda má věčně početní oběti s údají o zahraničních turistech, které zatím neodstraní ani nový zákon o tom, co je stát, ni tajemství. Bratislavský rozhlas uvedl 11. září, že podle "tiskové konference v Brně, uspořádané pracovníky čs. dopravní kanceláře, bylo v letošním prvním půlroce v ČSSR 1.402.000 cizinců... dvakrát tolik jako za celý rok 1962." Praha hlásí 12. září, že "od začátku roku do konce srpna navštívilo ČSSR prostřednictvím Čedoku 324.000 hostů ze socialistických zemí a téměř 50.000 turistů z kapitalistických států." Předtím, 10. září oznámil ředitel Čedoku v Brně, že v první polovině letošního roku navštívilo

naši republiku prostřednictvím Čedoku 324.000 cizinců. Každý si může vybrat.

NAHRADY ZA NACISTICKÉ PRONÁSLEDOVÁNÍ

Z Amerického fondu pro československé uprchlíky:

Úřad Vysokého komisaře Spojených národů v Ženevě (UNHCR) ohlásil, že tak zvaný "Indemnifikační fond", z kterého mohli dostat náhrady ti 1964 jednak mezi dosud schválené žadatele, jednak mezi určitý

počet ze 3.000 žadatelů, jejichž žádosti jsou dosud v odvolacím řízení.

Indemnifikační fond obnášel celkem 12,5 milionu dolarů. O náhrady se celkem přihlásilo na 40.000 osob; 12.000 žádajícím byly nároky uznány a udělena menší nebo větší náhrada, podle bodového systému, který bral v úvahu délku a povahu trestu na svobodě. — Dosud bylo rozděleno asi \$6.000.000, tudíž polovina celkové částky Indemnifikačního fondu UNHCR. Zbytek z \$12.500.000 bude rozdělen do vánoc 1964 jednak mezi dosud schválené žadatele, jednak mezi určitý

počet ze 3.000 žadatelů, jejichž žádosti jsou dosud v odvolacím řízení.

Ti českoslovenští uprchlíci, nebo bývalí uprchlíci, kteří už dostali určité částky náhrad ve dvou splátkách, obdrží tudíž do konce tohoto roku třetí, poslední splátku, která bude pravděpodobně větší, než splátky předchozí.

American Fund for Czechoslovak Refugees, Inc.
1775 Broadway, Room 430
New York, N. Y. 10025

Canada Savings Bonds

1964

LEHKO SE KOUPI

CANADA SAVINGS BONDS SI MOŽETE KOUPIŤ ZA HOTOVÉ PENÍZE NEBO NA SPLATKY. ZAKUPTÉ SI JE ÚSPORNÝM PLÁNEM Z PLATU NA VAŠEM PRACOVISTÍ — NEBO V BANCE, U OBCHODNÍKA S INVESTICEMI, U OBCHODNÍKA S AKCIEMI, V ÚVĚROVÉ BANCE NEBO V PŮJCOVNĚ PENĚZ. VYSKYTUJÍ SE V HODNOTÁCH 50\$, 100\$, 500\$, 1.000\$ A 5.000\$, JEDINÝM OMEZENÍM JE HODNOST 10.000\$ NA JEDNU OSOBU.

JEDNODUŠE SE PROPLATÍ

MOŽETE PROMĚNIT CANADA SAVINGS BONDS ZA HOTOVÉ PENÍZE KDYKOLIV A DOSTANETE JEJICH VYZNAČENOU HODNOTU JAKOŽ I NAHROMADĚNÝ ÚROK. KDYKOLIV POTREBUJETE HOTOVÉ PENÍZE, STAČÍ VYPLNIT PŘEMĚNNÝ KUPON NA BONDU A PŘEDLOŽIT JEJ VE VAŠÍ BANCE. DOSTANETE PENÍZE OKAMŽITĚ.

DOBŘE SE DRŽÍ

Z VAŠICH CANADA SAVINGS BONDS DOSTANETE ÚROK KAZDOROČNĚ VŽDY PRVNÍHO LISTOPADU — 4½% ZA KAŽDÝ ROK BĚHEM PRVNÍCH DVOU LET; 5% ZA KAŽDÝ ROK BĚHEM NÁSLEDUJÍCÍCH PĚTI LET A 5½% ZA KAŽDÝ BĚHEM DALŠÍCH TŘÍ LET — COŽ ZNAMENÁ, ŽE VAM TENTO CENNÝ PAPIR VYNESE PRŮMĚRNĚ 5.00% ROČNĚ. DRŽTE-LI JEJ 10 LET, KDY "UZRAJE".

KAŽDÝ ŠETRÍ NA NĚCO

YAROSLAV HUEBER
ADVOKÁT a NOTAR
247, BAY STREET
Suite 210
Toronto 1
Tele.: EMpire 6-5536 • 927-1196

SPRÁVCE BUDOVY

s naturálním bytem (3 místností)
platem a provází hledá
organizace
TELEFON LE 4-7350
— 6.7 večer

AMERICKÁ OBEC SOKOLSKÁ OZNAMUJE VEŘEJNOSTI: JUBILEJNÍ SLET AMERICKÉHO SOKOLSTVA KONÁ SE

24. 25. 26. a 27. ČERVNA 1965.
VE VELKÉM CHICAGU, ILL.

V příštím roce, dějinné významem, dovršuje se 100 let naděhnutí, v níž se zrodilo Sokolstvo v Americe.

Celých sto let bylo nepřetržitým řetězem činnosti. Poslušně příkazu zakladatelů vychovává Sokolstvo svoje příslušníky k obětavé práci ve prospěch celku a k plně zodpovědnosti tělesné, duševní i mravní, volné a svobodné, v bratrské lásce a svornosti — příslušníky, kteří podřizují zájem svůj zájmu a národnímu. Dnes Sokolství je zdrojem národní síly i v této zemi. Na jeho učení pohlíží s obdivem a s úctou všichni, kteří usilují o fyzickou zdatnost amerického národa.

Ukážkou výchovných cest i výsledků sokolské práce bude slet Americké Obce Sokolské, který bude uspořádán k oslavě stého jubilea založení první naší jednoty. Slet má dějinný význam a pro jeho zřetel je podnikána všechna vnitřní práce.

K této práci i k výsledkům této práce, k velkým sletovým slavnostem zveme bez rozdílu každého. Není to výbor, není to evence, není to symbol ptáka, který zve k slavnostem století, jsou to sami zakladatelé, je to zosobněná myšlenka sokolská, je to všechno členstvo, věřící velkému sokolskému učení, které tu mluví k našim lidem.

Vyhraďte si již nyní červnové dny 24. až 27. v roce 1965 na účast o sletu! Nekonejte podniky, které by účast mnohým ohrozily! Upozorněte i v druhých organizacích a spolcích na století Sokolstva a požádejte o podporu jubilea! V našem životě, někdy těžkém, bylo Sokolstvo záštitou, stálo v čele národního života. Přijďte se potěšit z výsledků jeho snažení a přesvědčit se, že těch sto let usilí nebylo úsilím marným.

Vedení vůli k svorné a nadšené práci k vysokému cíli, silní důvěrou v sebe doufáme, že významné jubileum spojí nás všechny k činnosti, jež budou ctí všech. Jsme přesvědčeni, že se nám naše dílo podaří a ukáže cesty, jak pokračovat a společně vítězit.

Nazdar!

AMERICKÁ OBEC SOKOLSKÁ

Karel M. Prchal
starosta

Bláňa J. Čiháková
jednatelka.

SDRUŽENÍ ČS. DOBROVOLNÍKŮ "ROTA NAZDAR"

Výzva k celonárodní sbírce pro lých ve Francii v obou světových válkách.

Mili krajané:

- Výzva legionářům obou válek. Spolkům a všem Čechům a Slovákům ve Svobodném světě.

Příštího roku 9. května bude tomu 50 let, kdy na francouzském bojišti u Arrasu poprvé cystoupila čs. dobrovolnická rota NAZDAR, rekrutovaná z Pařížských Čechů a Slováků. Její žijící členové, spolu s čs. vojáky druhé Světové války, tvoří Sdružení v Paříži. Na vojenském hřbitově v La Targette soustředilo Sdružení až dosud sto osmdesát hrobů a v rámci jubilejní oslavy hodlá tam postavit MAUSOLEUM jako PAMÁTNÍK na věčné časy. Sdružení členů roty NAZDAR, vydalo Čechům a Slovákům ve svobodném světě tuto výzvu: Bratři legionáři a krajané na celém světě!

"Při příležitosti padesátého výročí bitvy u Arrasu, do níž tak vynikajícím způsobem zasáhla rota Nazdar, rozhodli jsme se všemi silami a celým srdcem podpořit úmysl pařížských bratrů — vybudovat poblíž obce La Targette důstojný Památník padlých legionářů. Zde už je sto osmdesát hrobů a Mausoleum má být symbolickou počtou všem bratrům z první i druhé světové války, kteří jsou pochováni na francouzských nebo anglických hřbitovech a také padlým letcům.

Francouzská vláda s porozuměním myšlenku vítá, hodlá ji také podpořit, ovšem za přirozeného předpokladu, že větší část finančních prostředků si Čechové a Slováci v zahraničí opatří sami. Sdružení rota Nazdar sbírkami,

nostem zveme bez rozdílu každého. Není to výbor, není to evence, není to symbol ptáka, který zve k slavnostem století, jsou to sami zakladatelé, je to zosobněná myšlenka sokolská, je to všechno členstvo, věřící velkému sokolskému učení, které tu mluví k našim lidem.

Vyhraďte si již nyní červnové dny 24. až 27. v roce 1965 na účast o sletu! Nekonejte podniky, které by účast mnohým ohrozily! Upozorněte i v druhých organizacích a spolcích na století Sokolstva a požádejte o podporu jubilea! V našem životě, někdy těžkém, bylo Sokolstvo záštitou, stálo v čele národního života. Přijďte se potěšit z výsledků jeho snažení a přesvědčit se, že těch sto let usilí nebylo úsilím marným.

Vedení vůli k svorné a nadšené práci k vysokému cíli, silní důvěrou v sebe doufáme, že významné jubileum spojí nás všechny k činnosti, jež budou ctí všech. Jsme přesvědčeni, že se nám naše dílo podaří a ukáže cesty, jak pokračovat a společně vítězit.

Nazdar!

AMERICKÁ OBEC SOKOLSKÁ

Karel M. Prchal
starosta

Bláňa J. Čiháková
jednatelka.

Památník čs. dobrovolníků, padlých ve Francii 1914-1918 a 1939-1945.

Mili krajané:

- Výzva legionářům obou válek. Spolkům a všem Čechům a Slovákům ve Svobodném světě.

Příštího roku 9. května bude tomu 50 let, kdy na francouzském bojišti u Arrasu poprvé cystoupila čs. dobrovolnická rota NAZDAR, rekrutovaná z Pařížských Čechů a Slováků. Její žijící členové, spolu s čs. vojáky druhé Světové války, tvoří Sdružení v Paříži. Na vojenském hřbitově v La Targette soustředilo Sdružení až dosud sto osmdesát hrobů a v rámci jubilejní oslavy hodlá tam postavit MAUSOLEUM jako PAMÁTNÍK na věčné časy. Sdružení členů roty NAZDAR, vydalo Čechům a Slovákům ve svobodném světě tuto výzvu: Bratři legionáři a krajané na celém světě!

"Při příležitosti padesátého výročí bitvy u Arrasu, do níž tak vynikajícím způsobem zasáhla rota Nazdar, rozhodli jsme se všemi silami a celým srdcem podpořit úmysl pařížských bratrů — vybudovat poblíž obce La Targette důstojný Památník padlých legionářů. Zde už je sto osmdesát hrobů a Mausoleum má být symbolickou počtou všem bratrům z první i druhé světové války, kteří jsou pochováni na francouzských nebo anglických hřbitovech a také padlým letcům.

Francouzská vláda s porozuměním myšlenku vítá, hodlá ji také podpořit, ovšem za přirozeného předpokladu, že větší část finančních prostředků si Čechové a Slováci v zahraničí opatří sami. Sdružení rota Nazdar sbírkami,

me, první ženou, která ji dostala a to dokonce dvakrát, poprvé v roce 1903 a podruhé v roce 1911, byla Francouzka, Polka původem, paní Marie Curie.

Když loni přinesl americký tisk zprávu, že paní doktorka Mayerová, původem Němka je tichá, světlovtasá žena snažila jsem se dozvědět bližší podrobnosti z jejího rodinného života. Na radu našeho vědátora prof. Tuzara vyhledala jsem jednoho z jejích spolupracovníků prof. D. Inglesche, který s ní 14 let pracoval ve výzkumné laboratoři v Argonne u Chicaga. Řekl mi, že je sice menší potavy, ale velmi pil-

ná a houževnatá ve studiu, svoje názory umí uplatňovat a ve studiu a výzkumech ji žádný nezmar neodradí.

Narodila se v roce 1906 v Katovicích v Německu, ale vystudovala v Göttingen, kde její otec byl universitním profesorem a ředitelem dětské nemocnice. Maria byla pilnou studentkou a doktorátu chemie a fyziky dosáhla už ve věku 23. let na universitě v Göttingen. V roce 1930 provdala se za Američana Josefa Mayera, profesora fyziky. Hned po sňatku odjeli spolu do Ameriky za možnostmi důkladnějšího studia.

Doktor Inglesch zná dobře celou její rodinu. Řekl, že Maria nebyla rozhodně slabší polovici v tomto vědeckém manželství. Své dvě děti v Americe narozené, dnes už odrostlé Petra a Marii, sama dobře vychovávala, skvěle vedla svou domácnost a společností se nevyhýbala: pozvání do jejich domácnosti byla vždycky vřele vítána.

Paní Maria Mayerová má za sebou pozoruhodnou vědeckou kariéru. Působila spolu se svým manželem v oddělení fyziky na universitách v Baltimore, v Chicagu v New Yorku, v Argonne blízko Lemontu Illinois, u Chicagu, v národní laboratoři, kde od roku 1946 do r. 1959 pracovala jako senior sboru učenců—fyziků. Z Argonne byly také hlášeny její sensační vynálezy a objevy v oboru moderní atomové fyziky. Od roku 1960 působí na universitě v San Diego v Kalifornii a ve vládní laboratoři pro výzkumy tak zvané kvantové mechaniky, která se zabývá zkoumáním stavby atomu.

Doktorka Mayerová je také spoluautorkou vědeckého díla "Elementary Theory of Nuclear Shell Structure" a "Statistická mechanika" "Základní teorie o složení atomického jádra" a byla r. 1960 jmenována čestným doktorem na Science Russel Sage College.

Prvním byl její sensační vynález nového způsobu fyzikálního uspořádání prvního vodního atomového reaktoru. Úplnou revoluci ve vědeckém světě však vyvolal její objev, že jádro atomu má docela jinou strukturu, než jak se předpokládalo ještě v r. 1948. Dr. Mayerová popsala strukturu atomového jádra velmi srozumitelně, "že je budováno a stavěno jako cibule ve vrstvách, při čemž protony a neutrony otáčejí se kolem sebe a točí se v kruhu jako párek ve válčičku v tanečním sále". Jen žena ve všem praktická, dovede tak jasně přiblížit úžasný problém lidskému chápání, a nijak se nesnaží ze svého jedinečného vynálezu dělat tajemnou vědu, určenou jen pro zasloučence.

Prof. J. Tuzar mi také řekl, že tento objev Dr. Mayerové ovlivnil pravděpodobně celou řadu konceptů, používaných doposud k vysvětlení stavby atomu.

Dr. Maria Mayerová vzdor tomu, že je váženou členkou četných vědeckých společností, je skromná a nikdy žádné vyznamenání nečekala.

Ale přiznala se, že by udělením Nobelovy ceny velmi překvapena, nechtěla z počátku zprávu ani věřit, ale měla z ní velkou radost. O Nobelovou cenu (která nese sebou \$51.000) dělila se s učením J. Hans D. Jensenem z univerzity v Heidelbergu, který téměř ve stejnou dobu ohlásil stejný výsledek ve výzkumu složení atomového jádra a učerajil ho jako Dr. Mayerová ve vědeckém časopise. Děli se tedy o Nobelovou cenu a oba si vzájemně k výzkumu blahopřáli.

Ve Švédsku byla Doktorka Mayerová přijata králem Gustavem Adolfem a královnou v královském sídle na zvláštním banketu k její počestě pořádánému. Ve Švédsku dostalo se jí také velikých poet všude, kde se objevila. Tisk psal s uznáním o jejím skromnosti, s jakou přijímala všechny počty. Její manžel prof. dr. Josef Mayer, její nejbližší spolupracovník byl s ní ve Švédsku a když Maria přijímala čestné vyznamenání a zlatou medaili Nobelovy ceny, tekly mu dojetím slzy po tvářích.

U POKLADNY STÁL

"U pokladny na stanici Benešov u Prahy (není to žádná Zlámáná Lhota, ale rychlíková zastávka) chtěl jsem si poslední srpnové neděle v ranních hodinách zakoupit šest jízdenek celých a dvě poloviční do Domašína. (Stojí 15,40 Kčs.) Platil jsem stokrát. Páni pokladní mi dala rezolutně najevo, že mi listky nedá, že si musím sehnat drobné. (Zde znalec poměru postřehne, že by to byl v tu dobu výkon hodný kouzelníka.) Na můj podiv reagovala asi tak, abych nezdržoval, nezaclánel, prostě od okénka vypaď, protože ta velká fronta lidí za mnou chce taky někam jet. Projevil jsem přání hovořit s někým kompetentnějším. "Můžete si běžet, kam chcete, a stěžovat si třeba u ministra." Jsem občan pořádkumilovný, nebudu v této malířské soudruha ministra obtěžovat. Kromě toho jsem si na našich drahách už na všelicos zvykl. Vůbec mi nepřijde, že se tu na nějaké minuty, čtvrt hodiny nebo hodiny tak přísně nehlídá. Naučil jsem se místa k sezení utírat kapsníky, šálami a vším, co mám po ruce, a zapomenu-li na to, účt za vyčištění kalhot či celého obleku hradím z vlastních prostředků. Při cestování "všechno své s sebou nosím" včetně ručnicku a ostatních propriet. Snažím se jezdit tiše a neprovokuji jako onen pán, který si bezostyšně zapálil cigaretu ve voze pro nekuřáky: byv průvodčím upozorněn, odpověděl klidně: Promiňte, já už tady v tom voze nemám být, já už mám být čtvrt hodiny v Praze.

Teď abych se ještě strachy trás, nebudu-li mít drobné, že nikam nepojedu. Na námitku, že jde o případ netypický, dodávám, že totéž se stalo několika cestujícím den předešlý. Kulturní tvorba č. 37

ZAJÍMAVOSTI

Třináct států, které dohromady mají asi pětinu světové populace, kontroluje více jak dvě třetiny světového průmyslu. Austrálie, Kanada a USA jsou jediné země, které vykazují významný nadbytek základních požívatín. Tyto tři země kontrolují více jak 95% světového trhu s obilím.

V Tokyu se rozmohl černý trh s vodou, které je kritický nedostatek. Z vodovodu voda teče jen tři hodiny denně. Japonští a američtí vojáci dovážejí vodu z okolí ve velkých cisternách, ale ani tak není možno uspokojit spotřebu 10 milionů obyvatel.

Torontské denní listy přinesly minulý týden zprávu, že do Montrealu přiletěl z Říma biskup Pavel Hnilica, člen jezuitského řádu. Byl údajně jako vézeň v několika pracovních táborech v ČSSR, po propuštění dostal povolení k odjezdu do Vatikánu, kde nyní pracuje.

V jednom z největších ženských časopisů v Americe byla skromnost slavné ženy — Marie Mayerové zaznamenána jejím výrokem, který pronesla po návratu do San Diega. Řekla "Když milujete vědu, nepotřebujete nic jiného než pokračovat v práci. Nebelová cena Vás na čas vzruší, ale nemění ničeho."

Úspěch Dr. Marie Mayerové je v ženských organizacích amerických i v jiných zemích zmích označován za velký pokrok v uznání schopností žen ve vědecké práci. Je také jisté povzbuzením těm studentkám, které se rozhodly ke studiu fyziky a chemie. Příklad Dr. Marie Mayerové dokazuje, že ve specializaci ve studiu tak významného oboru, jakým je atomová energie jsou i pro ženy dány všechny možnosti k úspěchu. Jsme na počtu, které se ženě Dr. Marii Mayerové dostalo hrdé a z jejího vyznamenání máme radost.

Jen university v Chicagu a Kalifornii, na kterých dr. Mayerová působila, nemohou prý se dohodnout, na kterou z nich padá větší proud záře z její slávy.

Jaromíra Žáčková

LETADLEM
PRAHA - TORONTO
(pro vystěhovalce)
\$ 259.90

AIR & OCEAN

TRAVEL CENTRE LTD.

1 ADELAIDE ST. E.

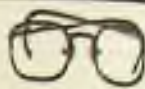
(roh Yonge St.)

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)

KAREL BUZEK,

Notář.

L. LUNSKÝ, OPTIK

Brohlidky očí -

Zhotovení brýlí

Prvotřídní kvalita

Hovoříme česky

470 COLLEGE ST., TORONTO

WA 1-3924

JOHN GREGOR

Dovoluje si oznámiti, že opět provádí veškerý Plumbing Heating, opravy a nové práce, pod firmou QUALITY PLUMBING & HEATING COMPANY Volejte LE 3-8396

EVROPEJSKÁ LÉKARNA

posílá

LÉKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání

HILARY'S DRUG STORE

314 BATHURST ST.

TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059

NOVÉ KOZICHT
NA MÍRU, FRE-
MODELOVÁNÍ

Zboží se zárukou
Odborné správy

Frank Pech

238 KING ST. E., HAMILTON,
Ontario - Tel.: JA. 2-8925

VESKERÉ OPRAVY
chesterfieldů a čalouněného
nábytku provede Ván

PAVEL ČERNÝ

ROZPOČTY ZDARMA

Volejte po 5 hod. večer

537-5592

PROCK INSURANCE AGENCY

14 Conrad Avenue

Toronto 4

Tel. 537-2631

AUTO - POŽAR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění

Výhodnější a levnější podmínky

Auto - financování

Jeruzalémský rozhlas hlásí

zář, že čs. vláda vyslovila se

s tím, že poskytne finanční náro-

du Mondecki Orenovi. vůdce

ny Mapam, který byl po šest

v Praze žalován na základě

lešného obvinění z podvratné čer-

nosti. Letos bylo jeho jméno

"očistěno". M. Oren prohlásil

Ženevě, že mu ještě nebyla ozna-

mena výše odškodnění, ale dodal,

že celou částku použije k

kulturního střediska ve

buci v Israeli. — FEC

PROF. MARIA GOEPERT-MAYEROVÁ DRUHÁ ŽENA SVĚTA ODMĚNĚNÁ NOBELOVOU CENOU

Z GALERIE SLAVNÝCH
ŽEN AMERIKY

Ženský svět v Americe a myslím v celém světě je, jak říká "na koni". Má k tomu také důvod, protože mezi učenici, kterým před několika týdny byla v obrovské Koncertní síni ve Štokholmu ve Švédsku předávána Nobelova cena za výzkumy ve fyzice a chemii pro rok 1963 byla také žena doktorka Maria Goepert-Mayerová, profesorka na universitě v San Diego v Kalifornii.

Je to druhá žena, která kdy byla na světě poctěna Nobelovou cenou za vědeckou práci. Jak vi-